

อาหารและการให้อาหารสัตว์

(ตอนที่ ๑ สูตรอาหารสัตว์)

ผศ.วิทยา สุมาลย์ สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ เรียบเรียง

วัตถุดิบอาหารสัตว์แต่ละชนิดมีสารอาหารมากน้อยต่างกัน บางอย่างมีโปรตีนมาก บางอย่างมีโปรตีนน้อย บางอย่างมีเยื่อใยมาก บางอย่างมีเยื่อใยน้อย หากใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์เพียงอย่างเดียวเลี้ยงสัตว์ สัตว์จะได้รับสารอาหารไม่ครบตามความต้องการในการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของสัตว์ เช่น ให้กินเมล็ดข้าวโพดอย่างเดียว สัตว์ได้รับพลังงานเพียงพอ แต่ได้รับสารโปรตีนไม่เพียงพอ จึงต้องใช้วัตถุดิบหลายอย่างผสมกันเป็นอาหารสำเร็จรูป โดยคำนวณว่า จะใช้วัตถุดิบอะไรอย่างละเท่าใด หรือมีสัดส่วนเท่าใด ในอาหารผสม ๑๐๐ ส่วน รายการแสดงสัดส่วนของวัตถุดิบเหล่านี้ เราเรียกว่า สูตรอาหารสัตว์

ในการประกอบสูตรอาหารสัตว์จำเป็นต้องทราบว่า ในวัตถุดิบอาหารสัตว์แต่ละอย่าง มีสารอาหารเป็นองค์ประกอบจำนวนเท่าใด เช่น โปรตีน ไขมัน แร่ธาตุ และอื่นๆ นอกจากนั้น ต้องทราบถึงความต้องการอาหารของสัตว์แต่ละชนิดด้วย เช่น ใช้เพื่อดำรงชีพ การเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ การให้น้ำนม และการเพิ่มเนื้อ ไข่ เป็นต้น แล้วนำมาคำนวณหาปริมาณอาหาร ที่จะใช้เลี้ยงสัตว์ในแต่ละวัน สัตว์ที่อายุน้อยอยู่ในระยะเจริญเติบโต ต้องการสารอาหารโปรตีนมาก จึงต้องใช้วัตถุดิบที่มีโปรตีนสูงเป็นส่วนผสม สัตว์ที่ให้น้ำนม เช่น โครีดนมมีความต้องการพลังงานมากกว่าสัตว์ระยะรุ่น จึงควรใช้วัตถุดิบที่มีพลังงานมากเป็นส่วนประกอบในสูตรอาหารสัตว์ ตัวอย่าง เช่น โคเนื้อหนัก ๑๕๐ กิโลกรัม ต้องการโปรตีนวันละ ๒๓๑ กรัม และพลังงาน ๑.๗๐ เมกะแคลอรีต่อวัน แต่แม่โคนมหนัก ๓๐๐ กิโลกรัม และกำลังให้นม ต้องใช้อาหารโปรตีนวันละ ๖๘๖ กรัม และพลังงาน ๒.๑ เมกะแคลอรีต่อวัน การประกอบสูตรอาหารนอกจากคำนึงถึงความต้องการของสัตว์แล้ว ต้องพิจารณาเรื่องราคาอาหารสัตว์ด้วย สูตรอาหารที่ดีควรมีคุณภาพดี และต้นทุนต่ำ